

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12, 145/12 и 87/13), министерот за здравство донесе

У П А Т С Т В О
ЗА ПРАКТИКУВАЊЕ НА МЕДИЦИНА ЗАСНОВАНА
НА ДОКАЗИ ПРИ АСКАРИЈАЗА

Член 1

Со ова упатство се пропишува третман при аскаријаза.

Член 2

Начинот на третман на аскаријаза е даден во прилог, кој е составен дел на ова упатство.

Член 3

Здравствените работници и здравствените соработници ја вршат здравствената дејност на третман при аскаријаза по правило согласно ова упатство.

По исклучок од став 1 на овој член, во поединечни случаи по оценка на докторот може да се отстапи од одредбите на ова упатство, со соодветно писмено образложение за причините и потребата за отстапување и со проценка за натамошниот тек на третманот, при што од страна на докторот тоа соодветно се документира во писмена форма во медицинското досие на пациентот.

Член 4

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-8854/2
30 ноември 2013 година
Скопје

МИНИСТЕР
Никола Тодоров

АСКАРИЈАЗА

МЗД Упатства

8.2.2010

- [Причинител](#)
- [Клиничка слика](#)
- [Дијагноза](#)
- [Лекување](#)
- [Поврзани извори](#)
- [Референци](#)

ПРИЧИНИТЕЛ

- Возрасниот *ascaris lumbricoides* е долгнавеста глиста, долга од 15–35 cm и дијаметар од 0.3–0.6 cm.
- Ascariasis-от е распространет широм светот, но е многу почест во земјите во развој (се проценува дека во нив има 1.3×10^9 случаи годишно). Фаталните случаи се, главно, во земјите во развој, годишно околу 75 000.
- Инокулацијата се случува со ингестија на јајца од почвата. Ларвите се развиваат од јајцата во гастроинтестиналниот тракт и навлегуваат во крвотокот. Тие врват (мигрираат) низ белите дробови во фаринксот, од каде повторно се проголтаат во цревата каде живеат како возрасни глисти со кремаста боја.
- Јајцата се исфрлаат во почвата со фецесот. Тие потоа созреваат во почвата во текот на неколку недели (период кога тие се инфективни).
- Валчестите црви кои имаат за домаќин животни, исто ги инфицираат луѓето. Валчестиот црв од свињата (*Ascaris suum*) може да предизвика слично заболување како *Ascaris lumbricoides*. Црвите од кучиња и мачки (*Toxocara canis* и *T. cati*) предизвикуваат ларва мигранс заболување кое се манифестира со стомачни болки и еозинофилија.

КЛИНИЧКА СЛИКА

- Најголемиот број инфестации се асимптоматски или симптомите се многу умерени (лесни).
- Најчести интестинални симптоми се: недефинирана нелагодност и болка во мевот, гадење и колики.
- Во стадиумот на миграција на ларвите може да се појават кашлица и покачена температура, како и уртикарија.
- Присуството на голем број глисти во цревата предизвикуваат малнуртрија, а може да предизвикаат и интестинална опструкција.
- Бидејќи возрасните глисти се подвижни нематоди, тие може да влезат во билијарниот тракт, па да се појават симптоми од билијарна опструкција, но тие можат да навлезат во сидот на цревата и да предизвикаат перитонит.

ДИЈАГНОЗА

- Докажување на јајцата во изметот. Сензитивноста на докажувањето на јајцата во изметот се зголемува со методот на концентрација.
- Црвот во фекалните примероци идентифициран како *ascaris lumbricoides* се наоѓа со макроскопска инспекција или со микроскопска инспекција.

- За време на стадиумот на миграција на ларвите, присутна е еозинофилија и покачување на концентрацијата на серумскиот ИгЕ, а понекогаш може да се детектираат ларви во спутумот.

ЛЕКУВАЊЕ

- Аскаријазата секогаш треба да се лекува. Лекувањето на аскаријазата предничи во третманот со останатите цревни глисти.
- Лек на избор за возрасни и за деца > 2 години е mebendazol 100 mg б.и.д во текот на 3 дена (или 500 mg како единечна доза). Алтернатива е единечна доза albendazol 400 mg (за деца < 2 години 200 mg).
 - Во различни земји може да има посебни законски регулативи за препишување на овие медикаменти.
- Mebendazole и albendazole не треба да се употребуваат во текот на бременост, барем не во првиот триместер, дури и ако нема доказ дека се штетни за фетусот (1). Тие може да се даваат при доење (2).
- Ivermectin исто така е ефикасен за Ascaris.
- При цревна или билијарна опструкција се дава piperazin citrat во единечна дневна доза од 75 mg/kg (максимално 4 g) два дена по ред, за да предизвика флакцидна парализа на глистата.
- Во текот на бременоста, вообичаено се дава piperazin или pyrantel pamoat (10 mg/kg единечна доза).
- Успехот од третманот се контролира по 3 недели со примерок од фецес.

ПОВРЗАНИ ИЗВОРИ

- Интернет извори
- Литература

РЕФЕРЕНЦИ

1. Acs N, Bánhidly F, Puhó E, Czeizel AE. Population-based case-control study of mebendazole in pregnant women for birth outcomes. *Congenit Anom (Kyoto)* 2005 Sep;45(3):85-8.
2. World Health Organization (anonymous). Breastfeeding and maternal medication - Recommendations for Drugs in the Eleventh WHO Model List of Essential Drugs, 2003. WHO and UNICEF.

Автори:

Sakari Jokiranta

Article ID: ebm00020 (001.072)

© 2012 Duodecim Medical Publications Ltd

1. **EBM Guidelines, 08.02.2010, www.ebm-guidelines**
2. **Упатството треба да се журира еднаш на 4 години.**
3. **Предвидено е следно ажурирање до јуни 2014 година.**

АСКАРИЈАЗА- ПОВРЗАНИ ИЗВОРИ

Поврзани извори

16.1.2007

- Интернет извори
- Литература

ИНТЕРНЕТ ИЗВОРИ

- Haburchak D. Ascariasis. eMedicine

ЛИТЕРАТУРА

- Bethony J, Brooker S, Albonico M, Geiger SM, Loukas A, Diemert D, Hotez PJ. Soil-transmitted helminth infections: ascariasis, trichuriasis, and hookworm. Lancet 2006 May 6;367(9521):1521-32. [PubMed](#)

Автори:

Тимот за опреснување на МЗД упатствата

Article ID: rel00075 (001.072)

© 2012 Duodecim Medical Publications Ltd